

Конспект уроку № 236

Наталія Кобринська — мама українського фемінізму

Link to audio: ukrainianlessons.com/episode236

Вступ

Вітаю! Мене звати Анна Огойко, і це подкаст «Уроки української» — подкаст для всіх, хто вивчає і любить українську мову.

Зараз у нас **триває** серія епізодів про цікавих і відомих українців і українок. Сьогодні у нас на подкасті **гостя**, можна сказати, з XIX століття.

Наталія Кобринська, яка, як я **зазначила** у назві епізоду, **започаткувала** український фемінізм, тому я не могла **оминути** її увагою і розповісти вам більше про те, як це **сталося**.

Тут буде цікаво **подивитися** на її життя та історичний контекст, на ту ситуацію, яка була в Україні у XIX столітті саме на **Галичині**, адже пам'ятайте: Україна у XIX столітті була **переважно** у складі Російської імперії, але менша частина України — Західна Україна — була у складі **Австро-Угорщини** (переважно це була Галичина).

І сьогодні ми **якраз** поговоримо про **представницю** Галичини — Наталію Кобринську.

Спочатку, як завжди, **пропоную** вам кілька питань, на які ви можете **орієнтуватися**, а також можете записувати відповіді, наприклад, у своїх конспектах уроків, якщо ви оформили преміум.

І буде словничок — це слова, які я вибрала для вас — як найскладніші та нові.

Почнімо!

тривати — to last (*imperfective*)
гостя — guest (*female*)

зазначати, зазначити — to mention (*imperfective, perfective*)

започатковувати, започаткувати — to establish (*imperfective, perfective*)

оминати, оминати — to omit (*imperfective, perfective*)

ставатися, статися — to happen (*imperfective, perfective*)

дивітися, подивітися — to look at (*imperfective, perfective*)

Галичині — Galicia

переважно — predominantly

Австро-Угорщина — Austria-Hungary

якраз — precisely

представниця — representative (*female*)

пропонувати, запропонувати — to suggest, to offer (*imperfective, perfective*)

орієнтуватися — to navigate oneself (*imperfective*)

Запитання до епізоду

1. Ким був батько Наталії Кобринської?

2. Яка подія стала початком феміністичного руху на Західній Україні?

3. Яку назву мав перший в Україні жіночий альманах?

4. Ким стала двоюрідна сестра Кобринської Софія Окунівська?

5. Що написано на могилі Наталії Кобринської?

Словничок

священник	priest
рівність	equality
нерівність	inequality
перетинатися, перетнутися	to cross paths with someone
сюжет	plot
покоління	generation
збори	assembly, conference
безпрецедентний	unprecedented
просвіта	enlightenment, education
альманах	almanac (a collection of literary works by various authors)
соратник, соратниця	associate, ally (united with someone through common activities or goals)
невізнаний гений	unrecognized genius
само собою зрозуміло	it is obvious, it is clear by itself

Наталія Кобринська — мама українського фемінізму

Наталія Кобринська з **дівочим прізвищем** Озаркевич народилася в селі Белелуя на Івано-Франківщині (тоді це була Австро-Угорська імперія).

Наталія була донькою **священника**, що стало **визначальним** у її житті, адже її батько був не лише священником, а й **депутатом**. Він брав активну участь у **громадському** житті, цікавився літературою, знав кілька мов, мав велику бібліотеку і сам писав поетичні твори.

Тобто в сім'ї Наталії панувала така інтелектуальна атмосфера, і її батько ніколи не **забороняв** їй читати будь-які книжки вдома, вчитися.

Хоча Наталія не могла **здобувати** освіту в **закладах**, бо була дівчинкою, батько надав їй **домашню** освіту.

дівоче прізвище — maiden name

визначальний — decisive

депутат — deputy

громадський — civil, public

забороняти, забороніти — to forbid
(imperfective, perfective)

здобувати, здобути — to gain
(imperfective, perfective)

заклад — facility, institution

домашній — home (adjective)

І коли Наталія читала вдома різні книги, вона помітила, що у світі є така **несправедливість** — жінки мають менше прав і є ніби нижчими у суспільстві за чоловіків.

Це її дуже обурило, адже сама вона вдома ніколи не **відчувала** цієї **нерівності**. Знову ж таки, вона мала всі можливості вдома, її ніхто не обмежував висловлюватися, вчитися, читати.

Тому Кобринська почала детальніше цікавитися цією темою і, врешті-решт, повністю **присвятила** своє життя відновленню цієї **рівності** між чоловіками та жінками.

Так само Наталія сама обрала за кого **вийти заміж**. У віці 19 років вона вийшла за **теолога** Теофіла Кобринського і, можна сказати, вона зробила дуже **вдалий** вибір — їй **пощастило** з чоловіком, бо він **справді** підтримував дружину у її освіті, розвитку і громадській діяльності.

Він і сам брав активну участь в різних **просвітніх** товариствах, вони разом перекладали, але, на жаль, **несподівана** смерть Теофіла Кобринського **перервала** їхнє майбутнє.

Після цього Наталія не виходила більше заміж, не мала дітей, вона взагалі була дуже-дуже **засмучена** смертю чоловіка і **переодягнулася** в чорний одяг і більше майже ніколи не **знімала** його. Вона завжди була одягнена в чорне.

Вона була в **глибокій депресії** після смерті чоловіка, тому, щоб їй допомогти, батько (який працював депутатом, як пам'ятаєте) взяв її з собою до Австрії, до Відня, де був парламент.

Там вона ходила на деякі лекції з літератури, і там у Відні вона **перетнулася** з **літературознавцем** і громадським **діячем** Остапом Терлецьким.

Він був дуже **вражений** спілкуванням з Кобринською і **переконав** її почати писати, писати художні твори про те, що вона думає, про її такі **феміністичні** ідеї.

І, зрештою, у 1883 році **з'явилося** перше **оповідання** Наталії Кобринської, яке спочатку називалося «Шумінська», а потім «**Дух часу**» — це невеликий твір, там нема багато **сюжету**, тобто подій, але йдеться про **попівну**.

Тобто попівна — це дружина попа, дружина священника. Це жінка старшого віку, пані Шумінська, і **впродовж** всього твору вона **рефлексує** про своє життя і про **сучасність**, про нові **покоління**.

Пані Шумінська — це жінка-**матріарх**, тобто вона **розглядає** жінку в дуже традиційному плані, як жінка-матір, жінка, яка піклується про **побут** в будинку, підтримує свого чоловіка, і тому її дуже **обурило** те, що її **внучка** вирішила стати вчителькою.

несправедливість — injustice

відчувати, відчуті — to feel
(*imperfective, perfective*)

присвячувати, присвятити — to devote
(*imperfective, perfective*)

виходити, вийти заміж — to get married
(for a woman) (*imperfective, perfective*)

теолог — theologian

вдалий — successful

щастити, пощастити — to get lucky
(*imperfective, perfective*)

справді — really

просвітній — educational

несподіваний — unexpected

переривати, перервати — to interrupt
(*imperfective, perfective*)

засмучений — sad

переодягатися, переодягнутися —
to change clothes (*imperfective, perfective*)

знімати, зняти — to take off (clothes)
(*imperfective, perfective*)

глибокий — deep

депресія — depression

літературознавець — literature scholar

діяч — activist

вражений — impressed

переконувати, переконати — to convince
(*imperfective, perfective*)

феміністичний — feminist (*adjective*)

з'являтися, з'явитися — to appear
(*imperfective, perfective*)

оповідання — short story

дух — spirit

попівна — Orthodox priest's wife

впродовж — during

рефлексувати — to reflect (*imperfective*)

сучасність — modernity

матріарх — matriarch

розглядати, розглянути — to view
(*imperfective, perfective*)

побут — everyday life

обурювати, обурити — to exasperate,
to infuriate (*imperfective, perfective*)

внучка — granddaughter

Її взагалі дуже **злять** нові жінки, які багато читають, хочуть здобувати освіту, професію.

Таким чином, це твір про конфлікт між поколіннями, старшим поколінням і молодшим, яке вже має трохи інший погляд на роль жінки в суспільстві.

Наступне оповідання Кобринської мало назву «**Задля кусника хліба**», у якому молода дівчина була **змушена** вийти заміж з **матеріального розрахунку**, тобто **заради** грошей.

Тобто це все були жіночі теми про дівчат, про жінок, про **емансипацію**. Проте, хоча Наталія Кобринська писала невеликі оповідання, вона не стала відомою **письменницею**; в Україні її зараз навіть мало хто знає як письменницю.

Тут схожа ситуація з попереднім нашим українцем з попереднього епізоду — Марком Кропивницьким — він був насамперед організатором, засновником театру, правда?

Так само і Наталія Кобринська — **насамперед** вона стала організаторкою і **засновницею** жіночого руху.

То що вона зробила? 8 грудня 1884 року Наталія Кобринська організувала перші **збори** «Товариства руських жінок» (або жінок) — це були збори у Станіславові (зараз це місто Івано-Франківськ).

На них приїхали понад сто жінок з різних **куточків** України, й це **насправді** була **безпрецедентна** подія, бо **варто** пам'ятати, що тоді в Австро-Угорщині молоді жінки не могли навіть самі ходити в театр, не те, що організовувати якусь подію чи збори.

Тому **дату** цих зборів — 8 грудня 1884 року — **вважають** датою початку феміністичного руху на Західній Україні.

«Товариство руських жінок» мало **займатися** **просвітою** жінок; вони купували для жінок книги.

І взагалі пізніше це товариство розвинулось в наступні жіночі організації, зокрема пізніше виник «**Союз** українок» — це найбільша українська жіноча організація, яка з 1917 року **об'єднує** жінок по всьому світу.

Далі Кобринська зробила ще одну дуже важливу **справу** — вона **видала** перший жіночий **альманах**, який мав назву «Перший **вінок**».

Цей альманах, тобто **збірка** творів різних авторів (у цьому випадку авторок) — він став не тільки першим жіночим альманахом в Україні, але й збіркою, яка об'єднала жінок по всій Україні, тобто українок Галичини з українками **так званої** Великої

зліти — to anger (*imperfective*)

за́для — for

ку́сник — piece (of bread)

зму́шений — forced

матеріальний розраху́нок — financial calculation

за́ради — for the sake of

емансипа́ція — emancipation

письме́нниця — writer (*female*)

наса́мперед — first and foremost

засно́вник, засно́вниця — founder (*male, female*)

куто́чок — corner (*diminutive*)

наспра́вді — actually

ва́рто — worth

да́та — date

вважа́ти — to consider (*imperfective*)

займа́тися, зайня́тися — to do, to engage (*imperfective, perfective*)

сою́з — union

об'є́днувати, об'є́днати — to unite (*imperfective, perfective*)

спра́ва — matter

видава́ти, ви́дати — to publish (*imperfective, perfective*)

віно́к — wreath

збі́рка — collection

так зва́ний — so-called

України або **підросійської** України.

У цьому альманасі опублікували свої твори 17 авторок з Галичини й **Наддніпрянської України**. Це була унікальна можливість для молодих жінок опублікувати свої твори й мати **натхнення** на те, щоб писати далі.

Фактично це був перший великий проєкт українських жінок, коли вони самі **зібралися** з різних куточків України й самі опублікували свої твори.

Звичайно, цей альманах мав різні **відгуки** — і позитивні, і негативні — але це **спричинило** цілу дискусію в суспільстві. Це був унікальний момент в історії.

Після **виходу** альманаху Наталія Кобринська поїхала у Швейцарію; там вона разом зі своєю **двоюрідною сестрою** і **соратницею** Софією Окуневською слухала курси в університеті.

До речі, Софія Окуневська, двоюрідна сестра Наталія Кобринської, таки здобула медичну освіту у Швейцарії й потім стала першою жінкою-лікаркою в Австро-Угорській імперії. І це була українка і двоюрідна сестра Кобринської!

У Швейцарії, в Цюриху, в Женеві, Наталія слухала курси в університеті, й своїм пріоритетом тоді вона бачила боротьбу за право жінок здобувати вищу освіту.

Вона збирала **підписи** жінок в Галичині й **подавала** до Австрійського парламенту петицію з **вимогою допустити** жінок до навчання в університеті.

Після життя в Європі Наталія Кобринська спочатку переїхала до Львова і там займалася виданням творів, написаних жінками або творів про жінок. Серед них були і **художні твори**, і **публіцистичні**, тобто різні **статті з пропозиціями** та ідеями для покращення життя жінок.

Наприклад, Наталія Кобринська пропонувала створити так звані «охоронки» або **дитячі садки** у селах. Вона вважала, що такі організації могли б **полегшити** життя **селянок**, які повинні були працювати й не могли брати з собою дитину; це часто закінчувалось **нещасними випадками**.

Також її ідея була створити організоване **виробництво** обідів для **робітників**, щоб жінки не повинні були цим займатися.

На жаль, в той час багато ідей Кобринської не розуміло **суспільство**. Її твори й думки часто критикували; вона була тоді **невизнаним генієм**.

А коли прийшла Перша світова війна, сталося ще дещо

підросійський — sub-Russian

Наддніпрянська Україна — Dnipro Ukraine
натхнення — inspiration

збиратися, зібратися — to gather
(*imperfective, perfective*)

відгук — feedback
спричиняти, спричинити — to cause
(*imperfective, perfective*)

вихід — release, publication
двоюрідна сестра — cousin (*female*)

підпис — signature
подавати, подати — to submit
(*imperfective, perfective*)
вимога — demand (*noun*)
допускати, допустити — to permit
(*imperfective, perfective*)
художній твір — work of fiction
публіцистичний — publicist, non-fiction
стаття — article
пропозиція — suggestion

дитячий садок — kindergarten
полегшувати, полегшити — to ease,
to simplify (*imperfective, perfective*)
селянка — peasant (*female*)
нещасний випадок — (fatal) accident
виробництво — production
робітник — worker

суспільство — society

неприємне — Наталію Кобринську **звинуватили** у **шпигунстві на користь** російської армії. Врешті-решт, **адвокат** допоміг їй **зняти звинувачення**, але це було досить неприємно.

Взагалі Перша світова війна і далі революція, яка почалася у 1917 році, сильно **вплинули** на Наталію, адже фактично у тій війні українці повинні були **битися** з українцями, тобто українці в складі російської армії проти українців у складі австро-угорської армії.

Кобринська навіть написала про це оповідання «Брати», у якому двоє військових з різних армій — один з російської й один з австро-угорської — зустрілися і зрозуміли, що говорять однією мовою, українською мовою. Зрозумівши це, вони **обнялися**, і в цей час їх **розстріляли**.

Наталія Кобринська написала 10 подібних **антивоєнних новел**, а у 1920 році вона захворіла на **тиф** і померла.

Наталія писала, що у неї часто і сильно боліло серце, тому вона **заповіла** написати на своїй **могілі** такі слова: «Мене вже серце не болить». І так і зробили.

Ці слова символічні, адже Наталія Кобринська, коли помирала, вона, мабуть, знала, що вже виконала свою справу. Вона змогла започаткувати, розпочати український жіночий рух, який потім назвуть феміністичним рухом.

Так, багато хто в її часи не розумів її, **критикував**, але тепер її ідеї здаються **очевидними** — це освіта для жінок, рівність жінок і чоловіків, такі звичайні речі, як дитячі садки чи їжа для робітників.

Сьогодні це **само собою зрозуміло**, а тоді цього всього не було і треба було, щоб **хтось** за це **поборовся**. І ми **вдячні** Наталії Кобринській за її велику справу.

звинувачувати, звинуватити — to blame, to accuse (*imperfective, perfective*)

шпигунство — snooping, spying (*noun*)

на користь — for the benefit

адвокат — attorney

зняти звинувачення — to drop the charges (*imperfective, perfective*)

впливати, вплинути — to impact (*imperfective, perfective*)

битися — to fight (*imperfective*)

обніматися, обнятися — to hug (*imperfective, perfective*)

розстрілювати, розстріляти — to shoot (*imperfective, perfective*)

антивоєнний — anti-war

новела — short story

тиф — typhus

заповідати, заповісти — to bequeath (*imperfective, perfective*)

могила — grave

критикувати, розкритикувати — to criticize (*imperfective, perfective*)

очевидний — evident, obvious

хтось — somebody

боротися, поборотися — to fight, to struggle (*imperfective, perfective*)

вдячний — grateful

Відповіді на запитання

1. Ким був батько Наталії Кобринської?
Батько Наталії Кобринської був священником і депутатом.
2. Яка подія стала початком феміністичного руху на Західній Україні?
Перші збори «Товариства руських жінок» стали початком феміністичного руху на Західній Україні.
3. Яку назву мав перший в Україні жіночий альманах?
Перший в Україні жіночий альманах мав назву «Перший вінок».
4. Ким стала двоюрідна сестра Кобринської Софія Окунівська?
Софія Окунівська стала першою жінкою-лікаркою в Австро-Угорщині.
5. Що написано на могилі Наталії Кобринської?
На могилі Наталії Кобринської написано: «Мені вже серце не болить».

Словничок (з прикладами)

св'ященник - Наталія Кобринська була донькою св'ященника. - Її батько був не лише св'ященником, а й депутатом.	priest <i>Natalia Kobrynska was the daughter of a priest.</i> <i>Her father was not only a priest but also a deputy.</i>
рівність - Вона присвятила своє життя відновленню рівності між чоловіками та жінками. - Тепер ситуація з гендерною рівністю може покращитися.	equality <i>She dedicated her life to restoring equality between men and women.</i> <i>Now the situation with gender equality can improve.</i>
нерівність - Самá Наталія Кобринська вдома ніколи не відчувала нерівності. - Фемінізм другої хвилі боровся з соціальною та культурною нерівністю.	inequality <i>Natalia Kobrynska herself never experienced inequality at home.</i> <i>Second-wave feminism fought against social and cultural inequality.</i>
перетинатися, перетнутися - У Відні Наталія перетнулася з майбутнім чоловіком. - На шляху до школи я часто перетинаюся з моїми знайомими.	to cross paths with someone (imperfective, perfective) <i>Natalia crossed paths with her future husband in Vienna.</i> <i>On the way to school, I often cross paths with my friends.</i>
сюжет «Дух часу» Кобринської — це невеликий твір, там немає багато сюжету. - У сюжеті йдеться про попівну.	plot <i>«The spirit of the times» by Kobrynska is a small work, there is not much of a plot.</i> <i>The plot is about a priest's wife.</i>
покоління - Упродовж усього твору вона рефлексує про нові покоління. - Майбутнім поколінням українців доведеться довго відбудовувати країну.	generation(s) <i>Throughout the work, she reflects on new generations.</i> <i>Future generations of Ukrainians will have to rebuild the country for a long time.</i>

збори - У 1884 році Наталія Кобринська організувала перші збори «Товариства руських жінок». - На установчих зборах прийняли кілька важливих рішень.	assembly, conference, meeting - In 1884, Natalia Kobrynska organized the first assembly of the Association of Ruthenian Women. - At the constituent assembly, a few important decisions were made.
безпрецедентний - Це насправді була безпрецедентна подія. - У цей час наша демократія піддається безпрецедентному нападу з боку Росії.	unprecedented - It was actually an unprecedented event. - At this time, our democracy is under an unprecedented attack from Russia.
просвіта - Товариство мало займатися просвітою жінок. - Згуртування інтелігенції сприяло просвіті українців у XIX столітті.	enlightenment, education - The society was supposed to be engaged in the education of women. - The unity of the intelligentsia contributed to the enlightenment of Ukrainians in the 19th century.
альманах - Кобринська видала перший жіночий альманах — «Перший вінок». «Русалка Дністровá» (1837 р.) стала першим українським фольклорно-літературним альманахом народною мовою.	almanac (a collection of literary works by various authors) - Kobrynska published the first women's almanac — «The First Wreath». «Rusalka Dnistrova» (1837) became the first Ukrainian folklore and literary almanac in the vernacular language.
соратник, соратниця - Разом зі своєю соратницею Софією Окунівською Кобринська слухала курси в університеті. - Він врятував соратника з поля бою та допоміг перейти у безпечне місце.	associate, ally, comrade (male, female) - Together with her associate Sofia Okunevska, Kobrynska took courses at the university. - He saved his comrade from the battlefield and helped him move to a safe place.

невізнаний гeній • У ті часи Кобринська була невізнаним гeнієм. • У світі багато невізнаних гeніїв, чиї імена швидко забуваються.	unrecognized genius • <i>In those days, Kobrynska was an unrecognized genius.</i> • <i>There are many unrecognized geniuses in the world, whose names are quickly forgotten.</i>
самó собою зрозуміло • Сьогодні це самó собою зрозуміло, а тоді треба було, щоб хтось за це поборóвся. • Самó собою зрозуміло, що це не правда.	it is obvious, it is clear by itself, it goes without saying • <i>Today it is obvious, but then someone had to fight for it.</i> • <i>It goes without saying that this is not true.</i>

Завершення

Ось такий він був початок феміністичного руху в Україні. Тоді ще навіть не було слова фемінізм, але ми розуміємо, що **йдеться** саме про це.

На жаль, не всі українці навіть чули про **постать** Наталії Кобринської, а ви тепер знаєте про неї й можете про неї розповідати.

Рекомендуйте мій подкаст своїм знайомим друзям, а також, як завжди, я **залишу** вам **посилання** на додаткові відео про життя та творчість Наталії Кобринської.

Ці посилання, а також інформація про нашу **преміумпідписку** з конспектами уроків та картками — усе це буде на сторінці епізоду: ukrainianlessons.com/episode236.

А я бажаю вам гарного дня чи вечора! На все добре! І Слава Героям!

йдеться — to be about (*imperfective*)

постать — personality

залишати, залишити — to leave (*imperfective, perfective*)

посилання — link(s)

преміумпідписка — premium subscription

 Вправи

1

Напишіть слово з подкасту за його визначенням:

1. З Б О Р И — зустріч, зібрання членів якого-небудь колективу.
2. Ж — події в літературному творі.
3. Е Н — видатна людина, яка недостатньо відома, не має належної слави.
4. С — піднесення рівня знань, навчання.
5. И — той, кого об'єднує з кимось спільна діяльність, спільні погляди, інтереси, цілі.
6. Л — збірка літературних творів різних авторів, об'єднаних за якою-небудь ознакою.
7. Я — служитель церкви, що здійснює богослужіння.
8. І — однакове становище людей у суспільстві.
9. А — член органу державної влади.
10. О — той, хто заснував щось, поклав початок чомусь.

2

Утворіть з іменників антоніми за допомогою заперечних префіксів «не-» або «без-»:

1. _____рівність

А без Б не

6. _____безпека

А без Б не

2. _____повага

А без Б не

7. _____воля

А без Б не

3. _____вість

А без Б не

8. _____надія

А без Б не

4. _____лад

А без Б не

9. _____відповідальність

А без Б не

5. _____відповідність

А без Б не

10. _____правда

А без Б не

3

Перекладіть українською мовою:

1. The poet crossed paths with his associate on the way to the theater.

2. The revenue of the company has already reached an unprecedented level.

3. It is clear by itself that we don't want to have anything in common with the invaders.

4. A lot of Ukrainian families try to pass their traditions from generation to generation.

Відповіді на вправи

1

1. збори	6. альманах
2. сюжет	7. священник
3. невизнаний геній	8. рівність
4. просвіта	9. депутат
5. соратник	10. засновник

2

1. Б нерівність	6. Б небезпека
2. Б неповага	7. Б неволя
3. А безвість	8. А безнадія
4. А безлад	9. А безвідповідальність
5. Б невідповідність	10. Б неправда

3

1. Поет перетнувся зі своїм соратником (зустрів свого соратника) на шляху (дорогою) в театр (до театру).
2. Дохід компанії вже досягнув (досяг) безпрецедентного рівня.
3. Само собою зрозуміло, що ми не хочемо мати нічого спільного з окупантами.
4. Багато українських сімей (сімей українців) намагаються (стараються) передавати (передати) свої традиції з покоління в покоління.

